

Ekonomiutskottet

Regeringens proposition till riksdagen om statsbudgeten för 2024

Statsrådets redogörelse om planen för de offentliga finanserna för 2024—2027

Till finansutskottet

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen om statsbudgeten för 2024 (RP 41/2023 rd): Ärendet har lämnats till ekonomiutskottet för eventuellt utlåtande till finansutskottet. Tidsfrist: 13.11.2023.

Statsrådets redogörelse om planen för de offentliga finanserna för 2024—2027 (SRR 1/2023 rd): Ärendet har lämnats till ekonomiutskottet för eventuellt utlåtande till finansutskottet. Tidsfrist: 13.11.2023.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- budgetråd Taina Eckstein, finansministeriet
- finansråd Janne Huovari, finansministeriet
- ordförande, professor Niku Määttänen, Rådet för utvärdering av den ekonomiska politiken
- direktör Jukka Nummikoski, arbets- och näringsministeriet
- 1. vice ordförande Liisa Kulmala, Finlands Naturpanel
- professor Otto Toivanen, Helsinki Graduate School of Economics
- ordförande Markku Ollikainen, Klimatpanelen
- direktör Ari Grönroos, Business Finland Oy
- ekonomisk expert Jussi Ahokas, forskningsenheten BIOS
- direktör för affärsområde Erja Turunen, Teknologiska forskningscentralen VTT Ab
- verkställande direktör Harri Laurikka, Bioenergia ry
- utredningschef Juha Lappalainen, Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK
- expert Emil Lemström, Skogsindustrin rf
- direktör, näringslivsfrågor Anu Kärkkäinen, Byggnadsindustrin RT rf
- näringschef Lauri Muranen, Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf
- intressebevakningsdirektör Matias Ollila, Finska vindkraftföreningen rf
- styrelseledamot, rektor Ilkka Niemelä, Finlands universitetsrektorers råd UNIFI rf
- direktör Matti Mannonen, Teknologiindustrin rf
- politices doktor Vesa Vihriälä.

Utlåtande EkUU 22/2023 rd

Skriftligt yttrande har lämnats av

- Statens revisionsverk
- UTAK - Uuden talousajattelun keskus
- Finlands Bank
- Norra Karelens landskapsförbund
- Statens ekonomiska forskningscentral
- Finlands Akademi
- Finlands Kommunförbund
- Rådet för yrkeshögskolornas rektorer Arene rf
- Finlands näringsliv rf
- Näringslivets forskningsinstitut ETLA
- Finsk Energiindustri rf
- Centralhandelskammaren
- Kultur- och konstområdets centralorganisation KULTA rf
- Turism- och Restaurangförbundet rf
- Biokretslopp och Biogas Finland rf
- Forskning om arbete och ekonomi LABORE
- professor Roope Uusitalo.

Inget yttrande av

- Finanssiala ry.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Den ekonomiska handlingsramen

Budgeten och planen för de offentliga finanserna har utarbetats under förhållanden där de ekonomiska utsikterna i Finland och Europa överlag klart har försämrats av Rysslands angrepp mot Ukraina och de stigande energipriserna som följde på det samt inflationen och den stigande räntenivån. För Finlands del gäller oron särskilt det ökande underskottet i de offentliga finanserna, den minskade exporten och det strukturella hållbarhetsunderskottet, när befolkningen i arbetsför ålder minskar i absoluta tal och i förhållande till antalet personer utanför arbetskraften. I det utmanande ekonomiska läget är det viktigt att sträva efter att sörja för förutsättningarna för tillväxt och tillräckliga satsningar, särskilt på FoUI-verksamhet och kompetens samt på investeringar som främjar en ren omställning, såsom investeringar i ren energi.

Ekonomiutskottet tar ställning till budgetpropositionen utifrån sitt eget ansvarsområde och koncentrerar sig på de teman som lyftes fram vid utfrågningen av sakkunniga.

De offentliga finanserna och riktlinjerna för finanspolitiken i budgeten för 2024 och planen för de offentliga finanserna

Regeringen föreslår att anslagen i 2024 års budget är 87,9 miljarder euro, alltså 6,5 miljarder euro mer än i den ordinarie budgeten 2023. Anslagsökningen beror särskilt på de lagstadgade och avtalsbaserade indexjusteringarna, de stigande ränteutgifterna och tilläggsfinansieringen till väl-

Utlåtande EkUU 22/2023 rd

färdsområdena. Budgetförslaget uppvisar ett underskott på 11,5 miljarder euro och underskottet täcks med ny skuld. Finlands skuldnivå överstiger klart 60 procent av bruttonationalprodukten och enligt planen för de offentliga finanserna beräknas underskottet överstiga 3 procent 2024. Det innebär att läget för våra offentliga finanser är sådant att EU:s finanspolitiska bestämmelser måste beaktas ännu noggrannare än tidigare. Ekonomiutskottet påpekar att det finns en större risk än tidigare för att Finland inom den närmaste framtiden behöver vidta de anpassningsåtgärder som EU:s stabilitets- och tillväxtpakt förutsätter vid alltför stort underskott. Det kan inskränka Finlands ekonomiska handlingsfrihet.

Regeringen föreslår att det under regeringsperioden genomförs anpassningsåtgärder till en omfattning av cirka sex miljarder euro för att vända landets skuldutveckling och minska underskottet i de offentliga finanserna. Målet är att fyra miljarder euro av besparingarna kan genomföras genom minskade utgifter och två miljarder euro genom åtgärder som förbättrar den ekonomiska tillväxten och sysselsättningen. Flera sakkunniga har påpekat att den eftersträlvade anpassningsnivån är tillräcklig för att skuldkvoten ska börja minska något i slutet av valperioden, förutsatt att centrala faktorer som påverkar de ekonomiska prognoserna utvecklas på det sätt som antogs när budgeten utarbetades. Ekonomiutskottet håller med de sakkunniga om att anpassningen behövs och att anpassningsmålet är realistiskt. På grund av osäkerheten i ekonomin är det dock möjligt att det utöver de planerade åtgärderna behövs ytterligare åtgärder. Det är inte heller möjligt att under en valperiod få skuldnivån att varaktigt börja minska.

Regeringen har i sitt regeringsprogram förbundit sig till att det totala skatteuttaget inte stiger. Flera sakkunniga har fäst uppmärksamhet vid att budgeten är lindrigt stimulerande också efter de föreslagna nedskärningarna. I synnerhet halveringen av de arbetslöshetsförsäkringspremier av skattenatur som ingår i budgeten sänker skatteuttaget under regeringsperioden och minskar skatteintäkterna. Utskottet anser det vara viktigt att riktlinjerna för beskattningen riktas och dimensioneras så att de har så ringa skadliga konsekvenser för tillväxten och sysselsättningen som möjligt. I internationell jämförelse är skatteuttaget i Finland och de övriga nordiska länderna mycket högt och därför finns det begränsade möjligheter att hantera budgetunderskottet genom skattehöjningar utan att den ekonomiska tillväxten och konkurrenskraften försvagas.

I budgetpropositionen för 2024 förutspås bruttonationalprodukten öka med 1,2 procent. Prognosen baserar sig på att sysselsättningen antas förbli stark, inflationen väntas avta och medborgarnas köpkraft förbättras. Flera sakkunnigyttranden har tagit fasta på att finansministeriets prognos för nästa år är klart mer optimistisk än de tillväxtprognoser som gjorts vid många andra prognosinstitut. Ekonomiutskottet påpekar att de ekonomiska tillväxtutsikterna är förenade med många osäkerhetsfaktorer och att utvecklingen av den ekonomiska tillväxten i Finland dessutom i väsentlig grad påverkas av utvecklingen av den europeiska ekonomin och i synnerhet ekonomin i de länder som är viktigast för den finländska exportindustrin. Utskottet påpekar också att orderinångarna och utsikterna för exportindustrin för den kommande vintern och våren har försämrats ytterligare inom flera branscher efter det att budgetpropositionen blev klar.

Utskottet betonar de privata investeringarnas centrala betydelse för att påskynda den ekonomiska tillväxten och produktivitsutvecklingen i Finland, och anser det vara viktigt att se till att Finland är en attraktiv investeringsmiljö för såväl finländska som utländska företag. De satsningar på forskning och utveckling samt smidigare tillståndsförfaranden som ingår i planen för de offentli-

Utlåtande EkUU 22/2023 rd

ga finanserna och i budgetpropositionen för 2024 är viktiga för att öka företagens möjligheter och vilja att investera i Finland. Med tanke på hur investeringarna riktas är det dock oroväckande att de största handelsallianserna driver en mer aggressiv politik i fråga om statligt stöd än tidigare. Till exempel Förenta staternas subventionspaket IRA och EU:s tillfälliga regler om statligt stöd gör det möjligt att på lättare grunder än tidigare bevilja företag stora statliga stöd. Det är fråga om en negativ utveckling för Finland och marknaden överlag, eftersom olika länder allt mer aktivt konkurrerar om investeringar med hjälp av statligt stöd. Situationen måste beaktas på ett realistiskt sätt, och Finland har inte som en liten och öppen ekonomi resurser att klara sig i denna konkurrens.

Förutsättningarna för Finlands ekonomiska tillväxt stöder sig starkt på utvecklingen och kommersialiseringen av nya innovationer och tekniker som främjar en ren omställning. För det krävs nytt kunnande och tillräckligt med kompetent arbetskraft. Med avseende på detta anser ekonomiutskottet att regeringsprogrammets mål att höja andelen högskoleutbildade så nära 50 procent som möjligt före 2030 är absolut nödvändigt. Detsamma gäller den tilläggsfinansiering som anvisats för att öka antalet nybörjarplatser vid högskolorna. Det kommer sannolikt att behövas ytterligare åtgärder i fortsättningen för att detta mål i regeringsprogrammet ska nås. Utöver satsningar på utbildning är det också viktigt att underlätta arbetskraftens rörlighet och undanröja flitfällor. Vi behöver också kompetent arbetskraft från andra länder. I detta avseende är situationen utmanande, eftersom också andra länder har brist på kompetent arbetskraft och länderna konkurrerar om arbetskraften och investeringarna.

Satsningar på forskning, utveckling och innovationer (FoUI)

Målet är att höja andelen av Finlands utgifter för forskning och utveckling (FoU) till fyra procent av bruttonationalprodukten före 2030. Dessa riktlinjer och satsningar grundar sig på den lag om statlig finansiering av FoU-verksamhet som godkändes i slutet av den förra regeringsperioden på förslag av den parlamentariska FoUI-arbetsgruppen. Syftet med lagen om statlig finansiering av forsknings- och utvecklingsverksamhet och det avdrag från tilläggsskatten för FoU-verksamhet som trädde i kraft vid ingången av 2023 är att förbättra produktiviteten i ekonomin och uppmuntra företagen att öka sin FoU-verksamhet och investeringarna i anslutning till den.

Planen för de offentliga finanserna innehåller betydande satsningar på tillväxt och innovationer fram till slutet av årtiondet på det sätt som förutsätts i lagen om statlig finansiering av forsknings- och utvecklingsverksamhet. Lagen tillämpas första gången i budgetpropositionen för 2024, där det föreslås tilläggsfinansiering på cirka 2,6 miljarder euro för FoU-verksamhet. Ekonomiutskottet anser att det för att stärka landet ekonomiska produktivitet och de finländska företagens konkurrenskraft är nödvändigt att de mål som fastställts i lagen om statlig finansiering av forsknings- och utvecklingsverksamhet genomförs på ett målmedvetet, konsekvent och långsiktigt sätt. Utskottet anser att Finlands FoUI-verksamhet bör samordnas och följas systematiskt också på parlamentarisk nivå.

Ekonomiutskottet håller med de sakkunniga om att den offentliga finansieringen och de offentliga FoU-investeringarna bör riktas så att de så effektivt som möjligt ökar de privata investeringarna. Utskottet betonar de privata investeringarnas centrala betydelse för att Finlands mål för FoU-verksamhet ska nås, och konstaterar att vi bör ha förmåga att göra strategiska val och att sat-

Utlåtande EkUU 22/2023 rd

sa på sådana lovande områden inom teknologikompetens där vi bäst kan utnyttja våra egna styrkor. Sådana är till exempel trådlösa 5G- och 6G-nät, kvantteknologi samt bioteknik och nya material. Dessutom anser utskottet i likhet med statsrådet att det är nödvändigt att satsa på att snabbt skala upp och kommersialisera innovationer för att de första aktörernas konkurrensfördelar på marknaden ska kunna utnyttjas så effektivt som möjligt.

I budgeten riktas en betydande del av ökningarna av FoU-finansieringen till Business Finland och Finlands Akademi. Flera sakkunniga har framhållit att fördelningen av finansieringen är ändamålsenlig med tanke på uppnåendet av målen i lagen om statlig finansiering av forsknings- och utvecklingsverksamhet. I vissa sakkunnigyttranden har det dock påpekat att finansieringen i alltför hög grad riktas till företagsledd verksamhet och att satsningarna på basfinansieringen av högskolor och forskningsinstitut är otillräckliga för att man effektivt ska kunna svara på bristen på kompetent arbetskraft inom olika branscher. Ekonomiutskottet hänvisar till sakkunnigyttrandena och anser att allokeringarna enligt budgetpropositionen är motiverade med tanke på målen i lagen om statlig finansiering av forsknings- och utvecklingsverksamhet. Utskottet fäster uppmärksamhet vid att högskolornas och forskningsinstitutens basfinansiering är tillräcklig, samt vid högskolornas centrala betydelse för utbildningen av framtida experter och vid högklassig och långsiktig grundforskning, som utgör grunden för en konkurrenskraftig utvecklings- och innovationsverksamhet. Det här beaktas i nästa års budgetproposition och planen för de offentliga finanserna. Utskottet påpekar också att det är ytterst viktigt att se till att den tilläggsfinansiering som reserverats för FoU-verksamhet utnyttjas så systematiskt, effektivt och långsiktigt som möjligt i samarbetet mellan universitet, forskningsinstitut och företag och i gemensam forskning.

Utskottet välkomnar att högskolorna och statens forskningsinstitut i budgeten reserveras ett ordentligt anslag för den nationella motfinansieringen av EU-projekt. Syftet med motfinansieringen är att uppmuntra högskolorna och forskningsinstitutet att i större utsträckning än tidigare delta i EU-projekt. Ekonomiutskottet anser att kriterierna för fördelningen av motfinansieringen bör vara förutsägbara, transparenta och sporrande för nya aktörer, för att de finländska aktörerna ska klara sig i den hårda konkurrensen om EU-finansieringen.

Energi och klimat

Efter den utbudschock som drabbade energiförsörjningen till följd av Rysslands anfallskrig och de åtgärder som efter det vidtagits för att kompensera de höjda energipriserna tar planen för de offentliga finanserna och budgeten för 2024 särskilt fasta på de långsiktiga åtgärder som energiomställningen förutsätter. En ren omställning erbjuder utöver klimatfördelar också en betydande möjlighet att förbättra produktiviteten, öka investeringarna och på så sätt förbättra den ekonomiska tillväxten och konkurrenskraften. Det här kräver dock att företagens investeringsmiljö förblir förutsägbar och stabil. Ekonomiutskottet anser att de satsningar på produktion av ren energi och smidigare tillståndsförfaranden som föreslås i budgetpropositionen och planen för de offentliga finanserna är ett steg i rätt riktning, eftersom de syftar till att stärka förutsättningarna för tillväxt och skapa en mer förutsägbar investeringsmiljö för företagen.

Enligt regeringsprogrammet bör en betydande del av EU:s och Finlands FoU-finansiering riktas till projekt som påskyndar utvecklingen och ibruktagandet av ren energi. I enlighet med riktlinjerna i regeringsprogrammet föreslås det anslag till exempel för forsknings- och utvecklingsarbe-

Utlåtande EkUU 22/2023 rd

te som gäller småskalig kärnkraft och för investeringar i avskiljning av koldioxid. Utskottet håller med den riktlinje som dragits upp i budgeten och det som framförts i flera sakkunnigyttranden om att stöden bör riktas till att utveckla och ta i bruk ny energiteknik. Det stöder målet att få ett högt mervärde för kapital och gör det dessutom möjligt att genomföra åtgärder som främjar en ren omställning på ett så teknikneutralt och kostnadseffektivt sätt som möjligt, utan betydande negativa konsekvenser för marknaden.

Ekonomiutskottet hänvisar till planen för de offentliga finanserna, där vindkraftens centrala betydelse för investeringarna lyfts fram. Utöver de direkta konsekvenserna för regionalekonomin lockar ren vindkraftsel också investeringar i ren teknik, såsom vätgasproduktion, till Finland. Ekonomiutskottet välkomnar i likhet med sakkunnigyttrandena att regeringen också har inlett utredningar för att effektivare än tidigare utnyttja Finlands potential för vindkraft till havs. Dessutom bör man noggrant utreda möjligheterna att i större utsträckning än i nuläget använda vindkraft i östra Finland, dock med noggrant beaktande av de försvarspolitiska aspekterna och kraven som gäller territorialövervakning.

I några sakkunnigyttranden har man lyft fram osäkerhetsfaktorer, begränsningar av tillämpningsområdet samt administrativa kostnader när det gäller anslagen för produktion av bioenergi. Dessa försvårar exempelvis genomförandet av investeringar i biogasproduktion. Enligt ekonomiutskottet är det viktigt att riktlinjerna för anslagen är tydliga så att företagen till stöd för sina investeringsbeslut för en längre tid har en så exakt och förutsägbar uppfattning som möjligt om vad budgetpropositionen konkret möjliggör för företagen inom bioenergisektorn.

Utskottet välkomnar regeringens satsningar på att påskynda tillståndsförfarandena och ändringsökande som gäller dem. Av sakkunnigyttrandena framgår att det i Finland finns investeringsprojekt till ett sammanlagt värde av cirka 20 miljarder euro som väntar på tillståndsbeslut eller annars har fördröjts på grund av osäkerhetsfaktorer som gäller tillstånd. Situationen behöver åtgärdas snabbt för att Finland också i fortsättningen ska vara lockande för såväl finländska som utländska investeringar i ren energi samt för andra investeringar som främjar en ren omställning och cirkulär ekonomi. Utskottet betonar att påskyndandet av tillståndsförfarandena bör genomföras så att kvaliteten på projektens miljökonsekvensbedömning inte försämras och så att bedömningens betydelse för beslutsfattandet inte försvagas.

I några sakkunnigyttranden har man uttryckt sin oro över att det trots de betydande satsningar på energiomställningen och ren energi som föreslås i budgeten, har reserverats klart mindre anslag än tidigare för att bekämpa förlusten av den biologiska mångfalden. Dessutom är arbets- och näringsministeriets anslag för energistöd mindre än i budgeten för 2023, och även satsningarna på att utveckla tekniska sänkor för avskiljning av koldioxid är tills vidare blygsamma. Enligt ekonomiutskottet är det förstäeligt att det svåra läget för de offentliga finanserna i stor utsträckning återspeglas på olika verksamhetsområden. Utskottet anser det vara viktigt att genomföra sådana investeringar i ren energi som är viktiga för Finlands ekonomiska tillväxt, konkurrenskraft och klimat- och miljömål samt investeringar som främjar en ren omställning och cirkulär ekonomi.

Utlåtande EkUU 22/2023 rd

Byggbranschen och bostadsbyggande

Även om sysselsättningsnivån i övrigt har varit fortsatt hög, har bostadsproduktionen minskat och därmed har också sysselsättningsläget inom byggbranschen snabbt försämrats. Enligt den utredning som utskottet fått inleddas byggarbetet för ungefär 16 000 bostäder i Finland 2023. Av dem är cirka 7 000 statligt understödda Ara-bostäder och 9 000 fritt finansierade bostäder. Enligt en utredning som publicerades 2020 ökar dock behovet av bostäder hela tiden och varje år finns ett behov av ungefär 30 000—35 000 nya bostäder. De sakkunniga har framhållit till utskottet att det låga antalet bostäder som byggs kommer att synas på marknaden inom ett par år, vilket inverkar negativt till exempel på arbetskraftens rörlighet och tillgången på kompetent arbetskraft.

Ekonomiutskottet noterar byggbranschens och bostadsbyggandets centrala betydelse för sysselsättningen och en fungerande ekonomi. Utskottet hänvisar till ett sakkunnigyttrande enligt vilket skatter och utgifter av skattenatur utgör 46 procent av utgifterna inom bostadsbyggandet. Det betyder att minskat byggande har betydande konsekvenser också för statens skatteinkomster. Det är viktigt att man noggrant följer situationen och att man är beredd att snabbt vidta åtgärder om det svaga läget på bostadsmarknaden fortsätter eller försämras ytterligare.

Övrigt

Turism. Enligt budgetpropositionen ska finansieringen till Visit Finland, som främjar internationell turism i Finland och som verkar i anslutning till Business Finland, minskas med över en tredjedel under två års tid. Det innebär att finansieringen minskar från 14,8 miljoner euro till 9,8 miljoner euro. Utskottet påpekar att en så här stor minskning av anslagen oundvikligen har konsekvenser för verksamhetsförutsättningarna för Finlands turistnäring, som redan tidigare har drabbats hårt av coronapandemin och Rysslands anfallskrig.

Statsrådets gemensamma utrednings- och forskningsverksamhet. Flera sakkunniga har påpekat att det i budgetpropositionen inte anvisas anslag för statsrådets gemensamma utrednings- och forskningsverksamhet. Tidigare år har ministeriernas forsknings- och utredningsprojekt finansierats med cirka 9 miljoner euro per år med stöd av medlen för statsrådets utvecklings- och forskningsverksamhet. Utskottet noterar att budgetpropositionen inte innehåller ersättande finansiering och att det inte är klart hur ministeriernas utredningsbehov ska tillgodoses i fortsättningen, i synnerhet som anslagen minskar för flera förvaltningsområden.

Sammanfattande synpunkter

Planen för de offentliga finanserna och budgetpropositionen för 2024 innebär besparingar på ungefär 6 miljarder euro i statens utgifter under innevarande regeringsperiod. Ekonomiutskottet anser att de föreslagna anpassningsåtgärderna är nödvändiga för att de offentliga finanserna ska återhämta sig på längre sikt. Utskottet håller med regeringen om att finansieringen bör riktas särskilt till åtgärder som förbättrar ekonomins produktivitet, det vill säga till sådan innovativ verksamhet som kan generera stort mervärde genom kapital och arbete och där den totala produktiviteten är hög. Finlands möjligheter att förbättra den ekonomiska produktiviteten grundar sig till stor del på kompetens och därför måste resurser i allt högre grad riktas uttryckligen till kompetensutveckling och FoUI-verksamhet. Vid allokeringen av FoU-finansieringen bör man sträva ef-

Utlåtande EkUU 22/2023 rd

ter teknikneutralitet och kostnadseffektivitet och att innovationer ska kunna skalas upp och kommersialiseras. På så sätt blir det också möjligt att föra den rena och digitala omställningen samt lösningarna inom den cirkulära ekonomin framåt på ett sätt som stärker Finlands konkurrenskraft.

På grund av det instabila geopolitiska läget är den ekonomiska utvecklingen förknippad med ökad osäkerhet som påverkar den ekonomiska utvecklingen i hela Europa och i världen och som ökar konkurrensen mellan olika länder. Investeringar i ren teknik och energi främjas genom massiva nationella investerings- och produktionsstödspaket bland annat till de stora EU-länderna och till Förenta staterna. Finland har inte möjlighet till motsvarande stödarrangemang och därför spelar satsningarna på en förutsägbar omvärld som sporrar till investeringar en central roll när vi konkurrerar med andra länder om investeringar som är viktiga för oss. Utskottet påpekar att den nya operativa investeringsgruppen som skrivits in i regeringsprogrammet och som ska locka utländska investeringar till Finland bör fås att fungera med snabb tidtabell. Det möjliggör bland annat planering och genomförande av mer skraddarsydda tillvägagångssätt i fråga om enskilda investeringsprojekt som är viktiga för Finland.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Ekonomiutskottet föreslår

att finansutskottet beaktar det som sägs ovan.

Helsingfors 9.11.2023

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Sakari Puisto saf
vice ordförande Ville Kaunisto saml
medlem Noora Fagerström saml
medlem Kaisa Garedeu saf
medlem Antti Kangas saf
medlem Katri Kulmuni cent
medlem Helena Marttila sd
medlem Timo Mehtälä cent
medlem Matias Mäkyneen sd
medlem Sinuhe Wallinheimo saml
medlem Heikki Vestman saml
medlem Juha Viitala sd
ersättare Teemu Kinnari saml (delvis)
ersättare Juha Mäenpää saf
ersättare Riitta Mäkinen sd.

Utlåtande EkUU 22/2023 rd

Sekreterare var

utskottsråd Johanna Rihto-Kekkonen.

Utlåtande EkUU 22/2023 rd

Avvikande mening 1

Avvikande mening 1

Motivering

Ekonomisk politik och näringslivspolitik

Regeringen lägger i sin ekonomiska politik fokus på nedskärningar och förbiser helt tillväxtpolitiken och en ambitiös näringslivspolitik. Regeringens förutsättningar för att stärka den ekonomiska tillväxten och sysselsättningen är svaga när prognoserna för ekonomisk tillväxt försvagas. Finland är inne i en recession och ekonomisk tillväxt är att vänta tidigast i början av 2024. Det är mycket som tyder på en sämre utveckling än vad finansministeriet förutspår. Vid sidan av bostadsbyggandet kommer också industriinvesteringarna att minska betydligt under de kommande månaderna. Den ekonomiska tillväxten i Europa, som är Finlands viktigaste exportmarknad, har avtagit och i synnerhet i vårt viktigaste exportland Tyskland befinner sig industrin i svårigheter. Det instabila världspolitiska läget ökar osäkerheten och oron också i ekonomin.

Ett betydande problem i regeringens politik är det knappa kunskapsunderlaget. Det här syns redan i statsbudgeten. Det saknas information och grundliga bedömningar av de föreslagna åtgärdernas sociala och ekologiska hållbarhet. Ansvarsfull skötsel av de offentliga finanserna förutsätter att kunskapsunderlaget och styrförmågan förbättras avsevärt. Mot denna bakgrund är det speciellt att till exempel Statsrådets gemensamma utrednings- och forskningsverksamhet upphör helt och hållet. Regeringens ekonomiska politik fokuserar starkt på att minska de offentliga utgifterna och bortser från två andra viktiga anpassningsmetoder. Regeringens ekonomiska politik tar inte alls fasta på möjligheterna att stärka inkomsterna genom beskattning. Under de följande fyra åren kommer Finlands totala skatteuttag att sjunka kraftigt och i slutet av valperioden sjunker skatteuttaget till en lika låg nivå som år 1987. Även om regeringen inte skulle sträva efter att höja det totala skatteuttaget, bör man åtminstone sträva efter att förhindra att det sjunker. Den sjunkande trenden förvärrar problemet med hållbarhetsunderskottet, eftersom det totala skatteuttaget beräknas minska med sammanlagt cirka 2,9 procent från 2022 till 2027, vilket motsvarar cirka 9,5 miljarder euro av den uppskattade bruttonationalprodukten för 2027. För att trygga välfärdsstaten krävs det oundvikligen en förhållandevis hög skattenivå.

Stigande priser och räntor har minskat hushållens konsumtion och investeringar, och enligt prognosen växer inte Finlands ekonomi år 2023 jämfört med året innan. Den ekonomiska tillväxten i Finland var överraskande god i början av året, tack vare den ökade produktionen av tjänster. Industrins situation är dock klart sämre och byggandet är starkt på nedåtgående. Den snabba höjningen av räntorna på bostadskrediter har lamslagit bostadsmarknaden. Nya bostäder har inte sålts i samma takt som förr och nyproduktionen av bostäder har skjutits på framtiden. I nuläget håller nybyggandet på att sjunka i nästan samma takt som under finanskrisen. Antalet konkurser inom byggbranschen motsvarar situationen under depressionen på 1990-talet. Sedan mars i år har i genomsnitt ett företag inom byggbranschen per dag gått i konkurs. Sysselsättningen inom branschen förutspås minska med upp till 40 000 sysselsatta när konjunktursvackan är som djupast. Utsikterna för produktionsinvesteringar är ljusare än inom bostadsbyggande, även om också de minskar i år. I Finland planeras exceptionellt många vindkraftsinvesteringar och investeringar i

Utlåtande EkUU 22/2023 rd

Avvikande mening 1

produktionsanläggningar som utnyttjar billig och ren energi, såsom för produktion av väte- och stål.

Nu är det rätt tid att satsa på bostadsproduktion till rimligt pris och för det måste man också utnyttja statens bostadsfond och de verktyg som Ara-bostadsproduktionen erbjuder särskilt genom att satsa på ombyggnad och reparationsbyggande. Investeringsunderstödet för grupper med särskilda behov måste också höjas, eftersom det finns projekt i kö som inväntar understödsbeslut. På det här sättet kan konjunktursvackan jämnas ut utan att staten behöver ta mer lån för att få byggbranschen på fötter. På årsbasis har det producerats ungefär 9 000 Ara-bostäder. I fjol producerades färre än 6 000 Ara-bostäder.

Som grund för en aktiv och systematisk finans-, innovations- och industripolitik behövs det en helhetssyn som utgår från ekologisk och social rättvisa. Finland behöver en strukturomvandling i ekonomin, men den måste göras på ett kontrollerat sätt, samtidigt som det finns många utmaningar att beakta.

Den finska industripolitiken bör uppdateras så att den svarar mot dagens utmaningar. Vi lever i en värld som präglas av svåra och mångfacetterade kriser och det krävs att vi påskyndar den gröna omställningen, ökar investeringarna och samtidigt reagerar på geopolitiska spänningar. Det finns ett behov av en samordnad industripolitik där staten har en aktiv roll. Tyvärr försämrar regeringens planerade åtgärder framför allt förutsättningarna för en strategisk industripolitik. Ett bra exempel på detta är regeringens plan att Klimatfonden, Business Finland Venture Capital och Oppiva Invest införlivas i Finlands Industriinvestering Ab, utan att regeringen har en klar vision om den framtida aktörens roll i industripolitiken. Samtidigt överförs merparten av Klimatfondens tillgångar till Statsrådets kansli. Detta är ett exempel på regeringens oförmåga att tillgodose den gröna industripolitikens behov, samtidigt som den internationella konkurrensen ökar och Europa riskerar att halka efter i synnerhet Förenta staternas starka tillväxt.

Det råder fortsättningsvis brist på kompetent arbetskraft i Finland och situationen kommer att förvärras betydligt när konjunkturen börjar peka uppåt. Ett av de viktigaste sätten att uppnå balans i de offentliga finanserna är att avsevärt öka den arbetskraftsrelaterade invandringen. Regeringen har koncentrerat all sin energi på att försvåra arbetskraftsinvandringen, vilket är skadligt för såväl företagen som de offentliga finanserna.

Forsknings-, utvecklings- och innovationspolitik

Under regeringsperioden 2019—2023 skapades en solid grund för att öka genomslagskraften för forsknings- och utvecklingsverksamhet (FoU). Den parlamentariskt överenskomna FoU-finansieringens tillväxt och riktlinjerna för en balanserad utveckling av systemet ger en stark grund för en långsiktig och förutsägbar politik. Regeringen Marin stiftade en lag om statlig finansiering av forsknings- och utvecklingsverksamhet åren 2024—2030. Dessutom utfärdades bestämmelser om företagens skatteincitament för FoU-verksamhet och det fastställdes principer för planeringen och genomförandet av forsknings-, utvecklings- och innovationspolitiken (FoUI). Dessa är förutsebarhet och långsiktighet, hävstångseffekt, ett helhetsbetonat grepp, vetenskapens frihet samt forskning och utbildning av hög kvalitet.

Utlåtande EkUU 22/2023 rd

Avvikande mening 1

Regeringen strävar efter att höja andelen av Finlands utgifter för forskning och utveckling så att de utgör fyra procent av bruttonationalprodukten före 2030. Lagen om statlig finansiering av forsknings- och utvecklingsverksamhet 2024—2030 trädde i kraft den 1 januari 2023. Enligt lagen stiger den finansiering för FoU-verksamhet som avses i statsbudgeten till 1,2 procent av bruttonationalprodukten fram till 2030, förutsatt att företagens FoU-utgifter stiger till 2,67 procent av bruttonationalprodukten före 2030 (företagen står för två tredjedelar av FoU-målet på 4 procent). Enligt finansministeriets ekonomiska prognos från september 2023 bör statens FoU-finansiering vara cirka 4,3 miljarder euro 2030. Det innebär en ökning på cirka 2,0 miljarder euro jämfört med det totala beloppet av FoU-finansieringen enligt budgeten för 2023. I statsbudgeten behöver FoU-finansieringen således höjas med cirka 280 miljoner euro per år jämfört med utgångsnivån 2023. Lagen har tillämpats första gången vid upprättandet av budgeten för 2024. I statsbudgeten föreslår regeringen att FoU-finansieringen uppgår till sammanlagt cirka 2,6 miljarder euro 2024, vilket innebär en ökning på cirka 280 miljoner euro jämfört med 2023. Utöver tidigare beslut (den tekniska planen för de offentliga finanserna 2024—2027) bör FoU-finansieringen ökas med 264 miljoner euro. Storleken på regeringens finansieringstillägg för FoU-verksamhet är helt rätt.

I den parlamentariska FoUI-arbetsgruppen har man dragit upp riktlinjer för hållbara principer för utveckling av FoUI-systemet. Systemet bör utvecklas långsiktigt som en systemisk och balanserad helhet. Den offentliga FoUI-finansieringen bör uppmuntra till samarbete mellan näringslivet och universiteten samt till utnyttjande av forskningen. En förutsägbar och långsiktig ökning av FoUI-finansieringen skapar förutsättningar för att utveckla FoUI-systemet och stärka kunskapsunderlaget. Vid allokeringen av finansieringen bör man beakta forskningens mångsidiga effekter på samhället, variationen i tidsperioderna och också nyfikenhetsforskningens roll när det gäller att stödja FoUI-verksamheten.

FoUI-verksamheten och tillräcklig finansiering spelar en central roll för vår hållbara ekonomiska tillväxt. Allokeringen av de finansieringstillägg för FoU-verksamhet som fastställts i lagen är en av de viktiga frågorna under regeringsperioden. Välfärdens tillväxt baserar sig på ökad produktivitet, vilket fås genom nya innovationer och tillvägagångssätt och genom att dessa tas i bruk i stor omfattning. Med tanke på den ekonomiska produktiviteten är det viktigt att de stora företagen aktiveras till att utföra mer och modernare FoU-arbete. Endast ett fåtal stora företag använder en betydande del (mer än 10 procent) av sin omsättning till FoU-verksamhet. De små och medelstora företagens insatser måste öka. Statens aktiva roll i FoUI-politiken är nödvändig, eftersom det av forskningen och de sakkunniga som utskottet har hört har framgått av företagens investeringar i FoU-verksamhet i sig är för små med tanke på det allmänna intresset och den eftersträlvade produktivitetsökningen. Grundforskningen utgör grunden för hela systemet, också när det gäller tillgången på kompetent arbetskraft och företagens verksamhet. Det mest centrala är att öka antalet människor som tar fram innovationer, annars lönar det sig inte heller att lägga in offentliga medel på privat FoUI-verksamhet. Särskild uppmärksamhet måste fästas vid att tilläggsfinansieringen för FoU-verksamhet används på ett sätt som har genomslagskraft. En effektiv användning av finansieringen förutsätter att den högst utbildade arbetskraftens andel höjs, i synnerhet i företagen. Vårt FoUI-system bör bygga på en tillräckligt stark och nyskapande forskningsbas. Det problem som identifierats i Finlands FoUI-system är att vårt system i internationell jämförelse fokuserar alltför mycket på att förbättra färdiga produkter och inte på innovationer som ökar produktiviteten (OECD 2017).

Utlåtande EkUU 22/2023 rd

Avvikande mening 1

För att korrigera det här krävs en ökande satsning på en forskningsbas som ligger längre bort från FoUI-marknaden samt en höjning av intensiteten i samarbetet mellan företagen och universiteten. De viktigaste vetenskapliga genombruten, den mest eftertraktade utbildningen och de mest revolutionerande innovationerna genomförs i nuläget i stor utsträckning i högklassiga internationella nätverk, och till dem riktas också en stor del av den internationella FoU-finansieringen. Finlands FoUI-system måste utvecklas så att de största kompetensklustren ter sig intressanta också på internationell nivå.

Fokus för FoU-finansieringen bör ligga på samarbete, inte på konkurrens mellan aktörerna. Det är viktigt att bryta och undvika motsättningar mellan grundforskning och tillämpad forskning. Det är i vanliga fall ett forskningsuniversitet i världsklass som utgör centrum för FoUI-verksamhetens ekosystem. Det garanterar en kritisk massa, vilket bidrar till kvalitet och genomslag. Det här lockar på global nivå talanger, experter, samarbetspartner och finansiering. Nivån på forskningen i Finland är hög, men de viktigaste jämförelseländerna, liksom de övriga nordiska länderna, är steget före. FoU-finansieringen bör i högre grad än vad regeringen föreslår fördelas på basfinansiering av högskolorna och fri grundforskning. Det bidrar till att bättre genomföra de principer om ett helhetsbetonat grepp, förutsebarhet och långsiktighet som man parlamentariskt kommit överens om.

Energi- och klimatpolitik

Regeringens klimatåtgärder är inte i linje med de åtgärder som skrivits in i klimatplanen på medellång sikt (KAISU) och gör det svårare att minska utsläppen inom ansvarsfördelningssektorn, det vill säga till exempel utsläppen från trafiken.

Särskild uppmärksamhet måste fästas vid kontinuiteten och kostnadseffektiviteten i finansieringen av den gröna omställningen. Det krävs också en kritisk utvärdering av en del av stöden, såsom elektrifieringsstödet till den energiintensiva industrin. Stödet för elektrifiering av den energiintensiva industrin, som nu ligger på 150 miljoner euro, styr inte i någon betydande grad till minskade utsläpp, utan fungerar snarare som ett direkt produktionsstöd. När elpriserna har gått ner igen har den energiintensiva industrin ett incitament att elektrifiera sina processer. Man bör fästa uppmärksamhet vid den del av stödet som inte riktas till förnyelse och bedöma ändringsbehoven så att stödet i sin helhet riktas till att förnya industrin. I nuläget räcker det med att 50 procent av stödet riktas till utvecklingsåtgärder som syftar till att minska utsläppen, förbättra energieffektiviteten eller öka den förnybara energins andel av energiförbrukningen. Tack vare den ökande produktionen av förnybar energi och kärnkraft minskar utsläppsrättens inverkan på elpriset under de kommande åren, eftersom dessa ersätter sådana kraftverk som köper utsläppsrätter. Priserna på utsläppsrätter har stigit klart sedan början av 2021. Samtidigt har utsläppshandelns styrande effekt på energiproduktionen ökat och det är klart att utsläppen av el och fjärrvärme kommer att sjunka mycket före 2030. Den starka marknadsstyrningen och den tekniska utvecklingen uppfyller målen för stödet för elektrifiering, och det finns inte längre någon grund för offentligt stöd av samma slag som tidigare.

Utvecklingen och ibruktagandet av ny teknik har en central roll i utfasningen av fossila importerade bränslen, stävjandet av klimatförändringen och övergången till koldioxidsnål energiproduktion. FoUI-stöden kommer i framtiden att leda till ett ökat utbud av ny, ren teknik. För att påskyn-

Utlåtande EkUU 22/2023 rd

Avvikande mening 1

da och effektivisera den nödvändiga förändringen är det viktigt att stödja ny teknik i forsknings- och demonstrationsfasen. Efter utvecklingsfasen måste all teknik klara sig på en konkurrensutsatt marknad.

Distributionsskyldigheten

De EU-utsläppsmål inom ansvarsfördelningssektorn som ställts upp för Finland fram till 2030 är förknippade med det svåruppnåeliga målet att minska utsläppen från trafiken. Hållbarhetsomställningen inom trafiken måste påskyndas. Budgetpropositionen bromsar dock upp den genom att försämra dess incitament i och med att man planerar sänka bränsleskatten, höja moms på kollektivtrafikbiljetter, minska finansieringen av kollektivtrafiken och slopa laddningsinfrastrukturen. Punktskatten på trafikbränslen sänks vid ingången av 2024 med cirka 170 miljoner euro för att kompensera den genomsnittliga höjningen av bränslepriserna till följd av höjningen av distributionsskyldigheten i enlighet med regeringsprogrammet. Senare kommer också koldioxidskattekomponenten i bränslebeskattningen att minska med 100 miljoner euro. Sänkningen av bränsleskatten har tillsammans med sänkningen av distributionsskyldigheten en utsläppshöjande effekt, vilket försvårar uppnåendet av klimatmålen. Dessutom fördröjer åtgärderna elektrifieringen av trafiken. Också anslagen för klimatneutralitet och grön omställning inom trafik- och transportsektorn minskar klart 2024—2027. Man måste hålla fast vid målet om klimatneutralitet, precis som det anges i regeringsprogrammet. Nu står programmet och regeringens handlingar i skarp kontrast till varandra.

Smidigare tillståndsförfaranden

Regeringens planer på att göra tillståndsförfarandena smidigare är välkomna för de produktionsinvesteringar som främjar energiomställningen och den gröna omställningen samt för Finlands ekonomi. I synnerhet tillstånden som gäller vindkraft och elöverföringsnät har drabbats av långa behandlingstider. Socialdemokraterna anser att smidigare tillståndprocesser är ett av de viktigaste projekten för att främja den gröna omställningen. Enligt Finlands näringslivs uppskattningar finns det i Finland investeringsprojekt till ett sammanlagt värde av cirka 20 miljarder euro som väntar på tillståndsbeslut eller annars har fördröjts på grund av osäkerhetsfaktorer som gäller tillstånd. Under förra regeringsperioden infördes vid regionförvaltningsverken en snabbare behandling av tillståndsansökningar enligt miljöskyddslagen och vattenlagen i fråga om sådana investeringsprojekt som är viktiga för den gröna omställningen. Den snabbare behandlingstiden gäller 2023—2026.

Det är viktigt att säkerställa att ett enklare tillståndsförfarande inte har skadliga konsekvenser för naturen. För det krävs bland annat tillräckliga resurser för miljöförvaltningen och att medborgarna har möjligheter att påverka i frågor som gäller den egna närmiljön. Det är också viktigt att säkerställa att tillståndsmyndigheterna har tillräckligt med kompetens, lokal förståelse samt personal och andra resurser för tillståndprocessen. Tillämpningen av ekologisk kompensation som en del av miljötillståndet i enlighet med regeringsprogrammet får inte leda till att naturvärdena i sin helhet försämrats. Det måste säkerställas att tillståndprocessen endast tillåter att naturvärden kompenseras fullt ut eller mer. Den regionförvaltningsreform som ingår i regeringsprogrammet tar tid och det måste säkerställas att reformen genomförs så att den inte fördröjer tillståndprocesserna ytterligare i verkställighetsskedet. Vid planeringen av reformen är det viktigt att gå vidare

Utlåtande EkUU 22/2023 rd
Avvikande mening 1

med till exempel principen om ett enda serviceställe och ta i bruk ett servicelöfte till tillståndssökandena för att tillståndprocessens längd bättre ska kunna förutses. Detta har också förutsatts av riksdagens miljöutskott bland annat i samband med revideringen av bygglagen (MiUB 27/2022 rd).

Avvikande mening

Vi föreslår

att finansutskottet beaktar det som sägs ovan

Helsingfors 9.11.2023

Matias Mäkynen sd
Juha Viitala sd
Helena Marttila sd
Riitta Mäkinen sd

Utlåtande EkUU 22/2023 rd

Avvikande mening 2

Avvikande mening 2

Motivering

Finland behöver ökad produktivitet och ekonomisk tillväxt

För att de offentliga finanserna ska kunna saneras krävs det inte bara att arbetsmarknaden reformeras och anpassas utan också att förutsättningarna för ekonomisk tillväxt stärks. I stället för att upphöra med skuldsättningen ämnar man enligt planen för de offentliga finanserna ta rekordstora nya skulder, även om det till skillnad från den förra regeringsperioden inte finns att vänta några coronautgifter och minskade skatteutgifter på grund av en pandemi. Läget för de offentliga finanserna i Finland är allvarligt.

Centern stöder regeringens linje att målmedvetet öka satsningarna på forskning och utveckling (FoU) på det sätt som riksdagspartierna parlamentariskt kom överens om under den föregående valperioden. Regeringens mål att göra tillståndsförfarandena smidigare är också ett steg i rätt riktning. Genomslagskraften för forsknings-, utvecklings- och innovationsverksamheten (FoUI) bör ökas och stöden för det bör riktas till hela landet. Det förutsätter ett aktivt samarbete mellan företag och högskolor överallt i Finland. Det räcker dock inte med enbart satsningar på FoU-verksamhet, om inte regeringen samtidigt säkerställer att det finns tillgång till kompetent arbetskraft.

Arbetsmarknaden måste reformeras så att den fungerar bättre, till exempel genom att man ökar användningen av lokala avtal och förnyar utkomstskyddet för arbetslösa. Regeringens målsättning om att få 100 000 nya sysselsatta är bra men det räcker inte i sig utan det behövs också arbetskraftsinvandring.

I flera sakkunnigyttranden till ekonomiutskottet betonas att arbetskraftsinvandringen har avgörande betydelse för tillväxtutsikterna. Realiteten i Finland är att befolkningen i arbetsför ålder minskar och att tillväxtutsikterna oundvikligen är dåliga utan ny extra arbetskraft.

En smärtpunkt i regeringens politik är den njugga inställningen till arbetskraftsinvandring. Exempelvis den så kallade tremånadersregeln som regeringen planerar, där en arbetskraftsrelaterad invandrare ska lämna landet om han eller hon inte lyckas hitta nytt arbete efter ett avslutat anställningsförhållande, gör redan nu Finland mindre attraktivt för utländska experter, eftersom regeringens verksamhet ökar osäkerheten.

Regeringen håller på att glömma bort de mindre företagen. Beslutet att lägga ner utvecklingstjänsterna för företag är kortsiktigt och något som Centern inte stöder. Små och medelstora företag har använt sig av analys-, konsult- och utbildningstjänster särskilt när de har behövt förnya sin verksamhet, kartlägga nya marknader och planera ägarbyten samt utveckla marknadsföringen.

Centern uttrycker sin oro över regeringens passivitet trots att de ekonomiska utsikterna blir dyst-rare. Särskilt konjunkturläget inom byggbranschen är svårt. Genom att inte göra något tar regeringen en medveten risk för att antalet konkurser ökar och sysselsättningsläget försämras. Trots re-

Utlåtande EkUU 22/2023 rd

Avvikande mening 2

geringens sparbeslut kan de uteblivna skatteinkomsterna och de ökande socialskyddsutgifterna ytterligare förvärra underskottet.

Regeringen försummar östra och norra Finland

Regeringens politik leder till att Finland tudelas. Regeringen har glömt behoven i östra och norra Finland, trots att konsekvenserna av Rysslands anfallskrig drabbar just gränsområdena allra starkast. De regionala skillnaderna inom Finland tillspetsas kraftigt när besparingarna inom de olika förvaltningsområdena riktas oskäligt mycket mot östra och norra Finland och insatserna på motsvarande sätt styrs till andra håll.

Regeringens linjeval att lämna östra Finland ensamt syns inom många politikområden, såsom utvecklingen av trafiknätet, anslagen för regional utveckling och energiproduktionen. Östra Finland behöver och har rätt till samma möjligheter som det övriga Finland. Östra Finland är också i allra högsta grad en säkerhetspolitisk fråga. Under dessa tider kunde man tro att regeringen förstår vilken betydelse en jämlik utveckling av hela Finland har.

Centern godkänner inte regeringens beslut, utan förutsätter att regeringen på samma sätt som för tillväxtsatsningarna i västra Finland också avsätter ekonomiska resurser för östra Finlands strategiska visionsarbete och Norra programmet.

Centern föreslår också att den så kallade AKKE-finansieringen, som reserverats för landskapens frivilliga utveckling, inkluderas till det planerade beloppet i nästa års budgetproposition. Den så kallade CBC-AKKE-finansieringen ska som planerat riktas till de landskap vid gränsområdena i Finland som den också var avsedd för. Av de medel som ursprungligen reserverats för detta ändamål har 32 miljoner euro slopats i budgeten.

Det krävs snabbare biogasproduktion och satsningar på produktion av förnybar energi

I regeringsprogrammet lovar man att utveckla och inleda biogasproduktion samt främja en mångsidig användning av biogas. För att det här ska lyckas behövs på en och samma gång åtgärder för att främja både produktionen och användningen av biogas.

Det är väsentligt att regeringen ser till att man med de anslag som reserverats i budgeten verkligen kan genomföra nya investeringar i biogasanläggningar och återvinningsgödsel i Finland. Åtgärderna för produktion och användning av biogas ska ses som en helhet. Det förutsätter samarbete mellan olika ministerier (JSM, ANM, MM, KM, FM). Den övergripande samordningen mellan förvaltningsområdena bör stärkas. Vi vill också påpeka att tillståndsförfarandena för investeringar i förnybar energi sannolikt inte kommer att påskyndas på det sätt som regeringen eftersträvar, utan snarare kommer åtgärderna att skapa osäkerhet i investeringsmiljön för rena energiformer. Dessutom inför regeringen nya administrativa skyldigheter för biogas som ökar de administrativa kostnaderna och inte främjar investeringar i biogas.

Centern anser inte att regeringens beslut att halvera bevilningsfullmakten för energistöd är vetligt. Produktionen av förnybar energi har en avgörande betydelse för att det ska produceras ny, ren energi i Finland. Det kommer även i fortsättningen att behövas finansiering för kommersiali-

Utlåtande EkUU 22/2023 rd
Avvikande mening 2

seringen av nya former av energiproduktion. Mängden nya energistöd som beviljas minskar betydligt när de nya finansieringsperioderna för den föregående regeringens framtidsinvesteringar av engångsnatur och Finlands program för hållbar tillväxt (RRF) avslutas. Centern påpekar också att vikten av att säkerställa en tillräcklig anslagsnivå för stödsystemet METKA.

Avvikande mening

Vi föreslår

att finansutskottet i sitt betänkande om statsbudgeten för 2024 och planen för de offentliga finanserna 2024—2027 beaktar det som sägs ovan.

Helsingfors 9.11.2023

Katri Kulmuni cent
Timo Mehtälä cent